

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Dorota Szczerbiak

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 5 marca 2024 r.

w sprawie **R. K.**,

skazanego za popełnienie przestępstw z art. 280 § 2 k.k. i innych,

w kwestii wznowienia z urzędu postępowania karnego zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 sierpnia 2021 r., sygn. akt II AKa 351/20, utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 24 sierpnia 2020 r., sygn. akt XII K 40/20,

**1. na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.,
wznawia postępowanie karne w sprawie Sądu Apelacyjnego w
Warszawie o sygn. akt II AKa 351/20 wobec R. K. oraz w trybie art.
435 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k. i art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wobec
Ł. K.;**

**2. uchyla wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19
sierpnia 2021 r., sygn. akt II AKa 351/20 w całości i przekazuje
sprawę do ponownego rozpoznania temu Sądowi w postępowaniu
odwoławczym;**

3. wydatkami postępowania o wznowienie obciąża Skarb Państwa.

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2020 r., sygn. akt XII K 40/20, uznał oskarżonego R. K. za winnego tego, że:

1. „w dniu [...] 2019 r. w W. przy ul. [...] w sklepie spożywczym X., działając wspólnie i w porozumieniu z Ł. K. groził użyciem przemocy wobec pracownicy sklepu M. K., posługując się przy tym nożem, i dokonał zaboru w celu przywłaszczenia pieniędzy w kwocie 506 zł oraz papierosów różnych marek o łącznej wartości 10.341,31 zł na szkodę D. M. , przy czym czynu tego dopuścił się w okresie 5 lat po odbyciu kary co najmniej roku pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne”,
tj. przestępstwa z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k., za które wymierzył mu karę 7 lat pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 1 § 2 i § 3 k.k. karę 200 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych;
2. „w dniu [...] 2019 r. w W. przy ul. [...] w Urzędzie, działając wspólnie i w porozumieniu z Ł. K. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia torebki damskiej z zawartością pieniędzy w kwocie 110 zł, portfela, dowodu osobistego wystawionego na dane R. G. , karty debetowej wydanej przez E., okularów przeciwsłonecznych, lekarstw, kosmetyków, kluczy do mieszkania oraz usunął dokumenty, którymi nie miał prawa wyłącznie rozporządzać w postaci dowodu rejestracyjnego od samochodu marki [...] nr rej. [...], prawa jazdy wystawionego na dane R. G. , powodując straty w łącznej wysokości 830 zł na szkodę R. G. , przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za umyślne przestępstwa podobne”,

tj. przestępstwa z art. 278 § 1 i 5 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za które wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33 § 1 i § 2 i § 3 k.k. karę 80 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych.

Sąd I instancji na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i § 2 k.k. połączył orzeczone wobec oskarżonego R. K. kary i wymierzył mu karę łączną 7 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną 250 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych (pkt 3 wyroku).

Wyrokiem tym objęty był również Ł. K. , który za działanie wspólnie i w porozumieniu z R. K. został skazany za popełnienie dwóch przestępstw i wymierzono mu karę łączną 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego R. K., w której zarzucono rażącą niewspółmierność jednostkowych kar pozbawienia wolności i kary łącznej, Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 19 sierpnia 2021 r., sygn. akt II AKa 351/20, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu I instancji, również w stosunku do Ł.K.

Skazany R. K. w piśmie z dnia 18 grudnia 2023 r. zatytułowanym jako „Wniosek o wznowienie z urzędu postępowania sądowego ze względu na ujawnienie się uchybienia wskazanego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.” wniósł o wznowienie z urzędu postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 19 sierpnia 2021 r., sygn. akt II AKa 351/20, oraz uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy temu Sądowi do rozpatrzenia „w prawidłowym, należycie obsadzonym składzie”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Analiza akt sprawy, w tym wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 sierpnia 2021 r., sygn. akt II AKa 351/20, jednoznacznie wskazuje, że w sprawie zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza w postaci nienależytej obsady sądu (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.), w związku z czym konieczne było wznowienie postępowania karnego w sprawie tego sądu, uchylenie wyroku, i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Dodać należy, że wznowienie postępowania z powodu uchybień stanowiących bezwzględne przyczyny

odwoławcze z art. 439 § 1 k.p.k. możliwe jest wyłącznie z urzędu, a „wniosek” strony należy potraktować jako sygnalizację uchybienia wynikającą z art. 9 § 2 k.p.k., a która wywołuje potrzebę podjęcia rozważań w zakresie przesłanek z art. 439 § 1 k.p.k. (zob. np. postanowienie SN z dnia 3 września 2020 r., sygn. akt V KO 57/20).

Skazany R. K. upatruje wady wyroku Sądu odwoławczego w fakcie, że w składzie tego Sądu zasiadali sędziowie Sądu Apelacyjnego w Warszawie: P. S. oraz D. R. , powołani na te stanowiska w postępowaniu z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3).

Zgodnie z uchwałą składu połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi m.in. wówczas, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Dla wykazania zaistnienia w konkretnej sprawie stanu określanego mianem „nienależytej obsady sądu” nie wystarczy powołać się na instytucjonalną nieprawidłowość powoływania sędziów na podstawie procedury konkursowej z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ustanowionym ustawą z 2017 r. Konieczne jest bowiem uzasadnienie *in concreto*, że sędzia sądu powszechnego nie gwarantował chociażby minimalnego standardu bezstronności i niezawisłości (zob. uchwała SN z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22; zob. również np. postanowienia SN: z dnia 24 sierpnia 2022 r., sygn. akt III KK 216/22; z dnia 14 marca 2023 r., sygn. akt I KK 9/23). Chodzi zatem o szczególne okoliczności uzasadniające

w konkretnym przypadku odnoszonym do danego sędziego przypuszczenie, że gwarancje niezawisłości zostały w istotny sposób osłabione.

Nie ulega wątpliwości, że sąd z udziałem sędziego P. S. , który zasiadał w składzie Sądu odwoławczego w niniejszej sprawie, nie spełnia wymogu minimum niezawisłości i bezstronności. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie całkowicie podziela argumentację zawartą w sprawach rozpoznawanych już przez Sąd w odniesieniu do tego sędziego (zob. wyroki SN: z dnia 19 października 2022 r., sygn. akt II KS 32/21; z dnia 14 grudnia 2022 r., sygn. akt II KK 206/21; z dnia 11 stycznia 2023 r., sygn. akt II KK 505/21; z dnia 11 stycznia 2023 r., sygn. akt II KO 111/21; z dnia 15 lutego 2023 r., sygn. akt II KK 571/22; z dnia 25 maja 2023 r., sygn. akt II KK 261/21; z dnia 30 maja 2023 r., sygn. akt II KK 23/22; z dnia 26 września 2023 r., sygn. akt II KK 288/23; z dnia 29 listopada 2023 r., sygn. akt II KK 363/23; z dnia 17 stycznia 2024 r., sygn. akt II KK 614/22; z dnia 18 stycznia 2024 r., sygn. akt II KK 309/23).

W tym miejscu wystarczające jest zatem jedynie syntetyczne wskazanie okoliczności, które w sposób systemowy przesądzają o braku gwarancji niezawisłości sądu z udziałem P. S. :

1. kandydatura sędziego P. S. nie była w ogóle opiniowana przez zgromadzenie sędziów sądu apelacyjnego,
2. był on jedynym kandydatem, co wyklucza możliwość porównania jego kompetencji merytorycznych z innymi kandydatami,
3. w dniu [...] 2018 r. Minister Sprawiedliwości powołał sędziego P. S. na funkcję Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Powszechnych,
4. w dniu [...] 2019 r. otrzymał on od Ministra Sprawiedliwości delegację do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w [...],
5. w [...] 2020 r. został powołany przez Ministra Sprawiedliwości na funkcję [...] Sądu Okręgowego w W.,
6. w [...] 2022 r. został powołany przez Ministra Sprawiedliwości na [...] Sądu Apelacyjnego w [...],

7. postanowieniem Prezydenta RP z dnia [...] 2022 r. otrzymał nominację na nadzwyczajnego rzecznika dyscyplinarnego do prowadzenia 6 spraw w Sądzie Najwyższym,
8. jako [...] Dyscyplinarnego Sędziów Powszechnych wszczywał samodzielnie (lub akceptował takie czynności swoich zastępców) postępowania dyscyplinarne przeciwko sędziom stosującym się do wyroków trybunałów międzynarodowych i do cytowanej wyżej uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA 1-41101/20, naruszając tym samym zabezpieczenie ustanowione przez postanowienie Wiceprezesa TSUE w sprawie C-204/21R Komisja/Polska z dnia 14 lipca 2021 r. zawieszające stosowanie przepisów kwalifikujących aktywność sędziów w tym zakresie za przewinienia dyscyplinarne,
9. działając jako prezes Sądu Apelacyjnego odsunął od orzekania w wydziale karnym sędziów stosujących prawo unijne: SSA E. G. , SSA E. L. i SSA M. P. (ETPCz wydał [...] 2022 r. zabezpieczenie zobowiązujące polskie władze do zapobiegnięcia przeniesieniu sędzi do innego wydziału; P. S. wykonał to zabezpieczenie dopiero [...] 2023 r. i zostały one przywrócone do swojego macierzystego wydziału (zob. w szczególności syntetyczne ujęcie zawarte w wyroku SN z dnia 29 listopada 2023 r., sygn. akt II KK 363/23).

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę podziela stanowiska wyrażane w przywołanych wyżej orzeczeniach. Należy jedynie zauważyć, że łatwo da się zaobserwować zależność pomiędzy przyłączeniem się sędziego P. S. do realizacji antykonstytucyjnych zmian ustrojowych mających na celu demontaż poszczególnych instytucji państwowych oraz legitymizacją przez niego naruszeń prawa dokonywanych przez przedstawicieli władzy ustawodawczej i wykonawczej a przyspieszeniem jego kariery zawodowej i w związku z tym osiągnięciem nie tylko realnych korzyści osobistych ale także finansowych.

Stwierdzenie, że w tej sprawie Sąd odwoławczy z udziałem sędziego P. S. był nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., skutkuje wznowieniem prawomocnie zakończonego postępowania karnego dotkniętego sygnalizowaną wadą, uchyleniem wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 sierpnia 2021

r., sygn. II AKa 351/20 i przekazaniem sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Wskazać należy, że w tej sprawie Sąd Najwyższy nie przeprowadził testu niezależności i bezstronności sądu w kontekście ewentualnego zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. z uwagi na udział w jego składzie SSA D. R. Szczegółowa analiza sylwetki sędzi i jej kariery zawodowej oraz ewentualnych powiązań z władzą wykonawczą, co mogłoby prowadzić do utraty domniemania niezależności i bezstronności sądy tworzone z jej udziałem, zostanie bowiem przeprowadzona w trakcie rozpoznawania sprawy o sygn. akt II KK 35/23.

Zgodnie z art. 545 § 1 k.p.k. w postępowaniu wznowieniowym odpowiednio stosuje się art. 435 k.p.k. Przepis ten upoważnia Sąd Najwyższy do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania nie tylko co do R. K. , ale również Ł.K. Nie składał on wprawdzie pisma sygnalizującego zaistnienie w sprawie wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., ale dotyczyły go te same względy, jakie zdecydowały o uchyleniu wyroku w odniesieniu do R. K. (nienależyta obsada Sądu odwoławczego).

Sąd odwoławczy ponownie rozpoznając sprawę, zadba o to, by jego obsada była należyta, a zatem, by każdy z członków składu tworzącego sąd spełniał minimum bezstronności i niezawisłości – zgodnie z utrwalonym stanowiskiem sądów polskich i europejskich.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak na wstępie.

[J.J.]

[ms]

Tomasz Artymiuk Barbara Skoczowska Marek Pietruszyński